

PADOMES IETEIKUMS**(2020. gada 20. jūlijs)****par Nīderlandes 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2020. gada stabilitātes programmu**

(2020/C 282/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Nīderlande bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku.
- (2) 2020. gada ziņojums par Nīderlandi tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Nīderlande īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā ⁽³⁾ ("2019. gada valstij adresētie ieteikumi"), turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Nīderlandes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2020. gada 26. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Nīderlandē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, lielais privātā sektora pārāds un lielais tekošā konta pārpalikums rada nelīdzsvarotību un pārrobežu ietekmi.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.⁽³⁾ OV C 301, 5.9.2019., 112. lpp.

- (3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija Covid-19 uzliesmojumu oficiāli pasludināja par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības sistēmas smagai spriedzei, rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, izraisa svārstīgumu finanšu tirgos, rada patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas un ienākumus, kā arī uzņēmumu darbību. Tā ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir nopietnas sekas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu, kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.
- (4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ar ierobežotu ilgumu un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Uz tiem būtu jāattiecinā demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.
- (5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 (*) 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā 2020. gada 20. marta paziņojumā puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai, un aicināja Padomi apstiprināt šo secinājumu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Viņi bija vienprātīgi, ka nopietnā ekonomikas lejupslīde prasa apņēmīgu, vērienīgu un koordinētu atbildi. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.
- (6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu Covid-19 pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu pandēmijas sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājāsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbvietās nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādie tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāstrādā kopā, lai sagatavotu pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu atgriešanos pie mūsu sabiedrību un ekonomiku normālas darbības un ilgtspējīgas izaugsmes, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.
- (7) Covid-19 krīze ir apliecinājusi, ka iekšējais tirgus ir pietiekami elastīgs, lai spētu pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atveseļošanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, būtu jāatceļ tie ārkārtas pasākumi, kas kavē iekšējā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze rāda, ka veselības nozarē ir vajadzīgi krīzgatavības plāni. Starp svarīgākajiem elementiem plašāku krīzgatavības plānu izstrādē ir minamas uzlabotas iepirkuma stratēģijas, diversificētas piegādes ķēdes un būtiskāko materiālu stratēģiskās rezerves.

(*) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

- (8) Savienības likumdevējs ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2020/460 ⁽⁵⁾ un (ES) 2020/558 ⁽⁶⁾ jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus, lai dalībvalstīm ļautu mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtējās sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu spiedienu uz naudas plūsmu, dalībvalstis 2020.–2021. grāmatvedības gadā var arī izmantot 100 % līdzfinansējuma likmi no Savienības budžeta. Nīderlande tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu visvairāk skartajām personām un nozarēm.
- (9) Nīderlande savu 2020. gada valsts reformu programmu iesniedza 2020. gada 28. aprīlī un 2020. gada stabilitātes programmu – 2020. gada 29. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (10) Uz Nīderlandi šobrīd attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un noteikums par parādu.
- (11) Valdība savā 2020. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no pārpalikuma 1,7 % apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2019. gadā uz pārpalikumu 0,1 % apmērā no IKP 2020. gadā. Paredzams, ka 2023. gadā pārpalikums samazināsies līdz 0,0 % no IKP. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 48,6 % no IKP, bet saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka 2020. gadā tā turpinās samazināties līdz 46,3 %. Tomēr makroekonomiskais scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, vairs nešķiet reālistisks, un 2020. gada stabilitātes programmā nav ņemts vērā ievērojams skaits pasākumu, par kuriem Nīderlande paziņoja, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju. Pavasara budžeta memorandā ⁽⁷⁾ ir atjauninātas budžeta prognozes. Pamatojoties uz pavasara budžeta memorandu, tiek plānots, ka valdības nominālā bilance 2020. gadā pasliktināsies līdz deficītam 11,8 % apmērā no IKP, un sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2020. gadā palielināsies līdz 65,2 %. Covid-19 pandēmijas dēļ makroekonomisko un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība.
- (12) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju – un atbilstoši saskaņotai Savienības mēroga pieejai –, Nīderlande ir laikus noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu savas veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajām personām un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu un pavasara budžeta memorandu minētie budžeta pasākumi sasniedz 2,7 % no IKP. Šie pasākumi ietver veselības aprūpes pakalpojumu stiprināšanu, ārkārtas palīdzību grūtībās nonākušām nozarēm un ienākumu atbalstu pašnodarbinātām personām un darba ņēmējiem. Turklāt Nīderlande ir paziņojusi par pasākumiem, kuri palīdzēs nodrošināt likviditātes atbalstu uzņēmumiem, neradot tiešu ietekmi uz budžetu. Minētie pasākumi ietver uzņēmumu ienākuma nodokļa (4,6 %–5,9 % no IKP) nomaksas atlikšanu un aizdevumu garantijas (1,8 % no IKP). Kopumā Nīderlandes veiktie pasākumi atbilst pamatnostādņem, kas sniegtas Komisijas 2020. gada 13. marta paziņojumā. Minēto ārkārtas pasākumu un fiskālo atbalsta pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.
- (13) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ar nemainīgas politikas pieņemumu, Nīderlandes vispārējās valdības budžeta bilance tiek prognozēta –6,3 % apmērā no IKP 2020. gadā un –3,5 % apmērā no IKP 2021. gadā. Starpību 5,5 procentpunktu apmērā starp pavasara budžeta memoranda prognozi un Komisijas prognozi nosaka atšķirīga nodokļu atlikšanas uzskaitē (4,6 %–5,9 % no IKP), kas Komisijas 2020. gada pavasara prognozē nav iegrāmatota kā 2020. gadā ieņēmumus samazinoša. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds 2020. gadā sasnies 62,1 % no IKP un 2021. gadā –57,6 % no IKP.
- (14) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo sagaidāms, ka Nīderlande 2020. gadā pārkāps deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā Komisijas analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Budžeta memorands Nr. 2020 (*Voorjaarsnota 2020*), ko 2020. gada 25. aprīlī pārskatīšanai 2. palātā iesniedza finanšu ministrs W. Hoekstra.

- (15) Pēc pēdējos gados vērojamās stabilās izaugsmes Covid-19 pandēmija strauji apturēja sešus gadus pēc kārtas ilgušo Nīderlandes ekonomikas izaugsmi. Sagaidāms, ka šogad Nīderlandes ekonomika piedzīvos krasāko lejupslīdi valsts pēckara vēsturē. Paredzams, ka šogad strauji samazināsies visi pieprasījuma komponenti, izņemot valsts patēriņu, un otrajā ceturksnī tiks sasniegts saimnieciskās darbības zemākais punkts. Paredzams, ka ekonomika 2021. gadā atgūsies tādā tempā, kas krietni pārsniegs izaugsmes tendenci, – tas būs saistīts ar pakāpenisku saimnieciskās darbības normalizēšanos un iekšzemes pieprasījuma un globālās tirdzniecības atgūšanos no pazemināta līmeņa. Tomēr sagaidāms, ka saimnieciskās darbības līmenis saglabāsies zemāks par 2019. gada līmeni. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi paredzams, ka bezdarbs 2020. gadā pieaugs līdz 5,9 %, pārsvarā saistībā ar uzņēmumu obligāto slēgšanu un saimnieciskās darbības pēkšņu vispārēju samazināšanos, bet pēc tam 2021. gadā samazināsies līdz 5,3 %. Nodarbinātības aizsardzības pasākumiem, jo īpaši pagaidu ārkārtas pārejas pasākumam, kas paredzēts nodarbinātības saglabāšanai un papildu ienākumu atbalstam pašnodarbinātām personām, būtu jāpalīdz mazināt darbvietu zuduma sekas. Tomēr paredzams, ka turpmākajos mēnešos darba tirgus pasliktināšanās paātrināsies, jo uzņēmumiem smagi skartajās nozarēs nenovēršami ir nācies atlaist darbiniekus, it īpaši darba ņēmējus ar elastīgiem un pagaidu līgumiem.
- (16) Reaģējot uz pēkšņajām ekonomiskajām sekām un pieprasījuma izzušanu konkrētās nozarēs, valdība ir pieņēmusi visaptverošu ārkārtas pasākumu kopumu, lai palīdzētu novērst strukturālu kaitējumu ekonomikai. Šī stingrā politiskā reakcija ir vērsta uz Covid-19 krīzes visvairāk skartajām jomām, un galvenā uzmanība tajā ir pievērsta nodarbinātības aizsardzībai un mājsaimniecību pirktspējai, tiešai finansiālai kompensācijai smagi skartajām nozarēm, kā arī nodokļu atlikšanai un aizdevumu garantijām, lai atbalstītu kredītu plūsmu uz privāto sektoru. Tādējādi tai būtu jānovērš tas, ka īslaicīgas likviditātes grūtības pārtop maksātnespējas problēmās. Turklāt automātiskajiem stabilizatoriem būtu jāpalīdz ierobežot lejupslīdes mērogu. Centrālā banka ir arī samazinājusi sistēmiskās kapitāla rezerves lielākajām bankām un atliek uz vēlāku laiku riska pakāpes minimālās robežvērtības ieviešanu hipotekārajiem aizdevumiem, tādējādi atbrīvojot banku kapitālu un ļaujot bankām ievērojami paplašināt mājsaimniecību un uzņēmumu kredītēšanu.
- (17) Veselības aprūpes sistēma darbojas salīdzinoši labi, palīdzot uzlabot sabiedrības veselību kopumā un nodrošinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Tūlītējas reakcijas uz Covid-19 krīzi ietvaros Nīderlande ievieša kontroles stratēģiju, kas ietver vispārējus sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus, un pieņēma pielāgotus veselības aizsardzības finansēšanas pasākumus. Tomēr Covid-19 pandēmijas uzliesmojums ir bijis pārbaudījums veselības aprūpes sistēmas noturībai. Šajā sakarā priekšplānā ir izvirzījušās jau iepriekš pastāvējušās bažas. Darbaspēka kapacitāte uzlabotos, ja tiktu novērsts esošais darbaspēka, jo īpaši medmāsu un primārās veselības aprūpes darbinieku, trūkums. Veselības aprūpes sistēmu vispārējo pārvaldību un to spēju nodrošināt integrētu pakalpojumu sniegšanu visā aprūpes ciklā varētu uzlabot, vēl vairāk stiprinot datu pārvaldību un paplašinot veselības rīku ieviešanu. Tādējādi Covid-19 pandēmija ir uzskatāmi parādījusi nepieciešamību turpināt uzlabot veselības aprūpes sistēmas noturību un krīzgatavību un šajā nolūkā risināt šādas strukturālas problēmas.
- (18) Lai gan 2019. gadā un 2020. gada sākumā darba tirgus turpināja uzlaboties un kopumā darbojās labi, Covid-19 krīzes rezultātā ir samazinājusies ekonomikas izaugsme un tādējādi ir sagaidāms ievērojams bezdarba pieaugums. Lai saglabātu cilvēkiem darbvietas un iztikas līdzekļus un mazinātu ietekmi uz pašnodarbinātām personām, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un lieliem uzņēmumiem, tika veikti vairāki vēl nepieredzēti ekonomikas pasākumi. Lai saglabātu nodarbinātību, darba devēji, kuri sagaida, ka Covid-19 krīzes dēļ zaudēs vismaz 20 % no saviem ieņēmumiem, var pieteikties uz pabalstu (līdz 90 % no uzņēmuma algu izdevumiem atkarībā no apgrozījuma zuduma), kas sniedz viņiem iespēju izmaksāt saviem darbiniekiem algas trīs mēnešu laikposmā, kurš ir pagarināts līdz četriem mēnešiem. Pašnodarbinātām personām tiks piemērota paātrināta procedūra, dodot tām iespēju pieprasīt papildu ienākumu atbalstu līdz sociālajam minimumam, kas palīdzēs tām nodrošināt iztikas līdzekļus trīs mēnešu laikposmā, kurš arī ir pagarināts līdz četriem mēnešiem.
- (19) Ekonomikas atveseļošanas stratēģijā būtu jāiekļauj Covid-19 krīzes radītās ietekmes uz nodarbinātību un sociālās ietekmes mazināšana attiecībā uz tiem, kurus krīze skārusi vissmagāk. Neraugoties uz pasākumu kopumu nodarbinātības saglabāšanai, tās personas, kuru stāvoklis darba tirgū ir nelabvēlīgāks, un/vai neaizsargātā sociālajā stāvoklī esošas personas ir cietušas smagāk. Bezdarbs ir pieaudzis jo īpaši to personu vidū, kuras strādā saskaņā ar elastīgiem līgumiem, piemēram, jauniešiem, pagaidu darba aģentūru darbiniekiem un migrantu izcelsmes

personām. Covid-19 krīze arī vērsa uzmanību uz būtiskām problēmām saistībā ar adekvātas sociālās aizsardzības pieejamību pašnodarbinātām personām, kuras biežāk mēdz būt nepietiekami apdrošinātas (vai kurām nav apdrošināšanas vispār) slimības, invaliditātes, bezdarba un vecuma pensijas gadījumā.

- (20) Likviditātes atbalsts uzņēmumiem, kas sniegts, izmantojot aizdevumus un garantijas, un kurā īpaša uzmanība pievērsta MVU, ir bijis ārkārtīgi svarīgs. Starpniekiem ir efektīvi un ātri jāīsteno likviditātes atbalsta piešķiršana uzņēmumiem, vienlaikus saglabājot to noturību. Atļaujot atlikt nodokļu un sociālo iemaksu maksājumus un paātrinot valsts iestāžu līgumsaistību maksājumus, var vēl vairāk palīdzēt uzlabot MVU naudas plūsmu. Jaundibinātiem jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem var būt vajadzīgs īpašs atbalsts, piemēram, kā valsts struktūru daļas pašu kapitālā un stimuli riska kapitāla fondiem investīciju palielināšanai šajos uzņēmumos. Tas var palīdzēt izvairīties no stratēģiski svarīgu Eiropas uzņēmumu ārkārtas pārdošanas. Kā atļauts pagaidu regulējumā valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā ⁽⁸⁾, un saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem pašu kapitāla vai kvazikapitāla atbalsts būtu jānodrošina visiem uzņēmumiem ⁽⁹⁾, ne tikai tiem, kuri atbilst Komisijas MVU definīcijai. Būtu arī jāturpina centieni piedāvāt privātpersonām un uzņēmumiem piekļuvi un efektīvus digitālos publiskos pakalpojumus.
- (21) Lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu, būs svarīgi pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu un veicināt privātās investīcijas, tostarp, veicot attiecīgas reformas. Mērķorientēta politikas rīcība, tostarp investīcijas nozarēs, kurās ir vislielākās izredzes palielināt plašākas ekonomikas izaugsmes potenciālu, var palīdzēt risināt nesenās Covid-19 krīzes rezultātā saasinājušās problēmas. Jo īpaši investīcijas pētniecībā un izstrādē, kurai ir stabila vieta uz uzdevumiem vērstās galvenajās nozarēs un inovācijas politikā ⁽¹⁰⁾, kā arī ieguldījumi cilvēkkapitālā var palīdzēt sekmēt ilgtermiņa ražīguma pieaugumu un saglabāt spēcīgas inovācijas spējas. Tas īpaši attiecas uz jaunuzņēmumiem, augošiem uzņēmumiem un inovatīviem MVU, kuriem ir ļoti liela nozīme konkurētspējas uzlabošanā un darbvietu radīšanā. Investīcijas Nīderlandes klimata nolīguma un nacionālā enerģētikas un klimata plāna iniciatīvās, kuru mērķis ir risināt klimata pārmaiņu problēmu un veicināt enerģētikas pārkārtošanu, var sniegt būtisku ieguldījumu plašāku sabiedrības mērķu sasniegšanā, tostarp attiecībā uz nepieciešamību nodrošināt ilgtspējīgu un resursu ziņā efektīvu ekonomikas izaugsmi. Visbeidzot, lai mazinātu pašreizējo mājokļu trūkumu, ir vajadzīgas investīcijas jaunos mājokļos. 2021.–2027. gadam paredzēto līdzekļu plānošana Taisnīgas pārkārtošanās fondam, kas aplūkots Komisijas priekšlikumā, varētu palīdzēt Nīderlandei risināt dažas no problēmām, ko rada pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku, jo īpaši teritorijās, kas ietvertas 2020. gada ziņojuma par valsti D pielikumā. Tas ļautu Nīderlandei optimāli izmantot minēto fondu.
- (22) Tehniskajām un digitālajām prasmēm un kvalificētiem speciālistiem ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu Nīderlandes ekonomikas inovācijas spējas un ilgtspējīgu un iekļaujošu ražīguma pieaugumu. Arī investīcijām pamatprasmēs un/vai digitālajās prasmēs, izglītībā un apmācībā, tostarp prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējās visiem, joprojām ir liela nozīme, lai uzlabotu piekļuvi darba tirgum, un jo īpaši, lai – vienlaikus veicinot vienlīdzīgas iespējas un aktīvu iekļaušanu – palielinātu tādu cilvēku nodarbināmību, kuriem ir mazas izredzes darba tirgū (tostarp migrantu izcelsmes personām un personām ar invaliditāti).
- (23) Lai gan Nīderlandē, īstenojot iepriekš apstiprinātas starptautiskas un Eiropas līmeņa iniciatīvas, ir veikusi pasākumus, kas vērsti pret agresīvas nodokļu plānošanas praksēm, tomēr caur Nīderlandi veikto dividenžu, autoratlīdzību un procentu maksājumu augstais līmenis liecina, ka uzņēmumi, kas agresīvi plāno nodokļus, izmanto šīs valsts nodokļu noteikumus. Liels ārvalstu tiešo investīciju īpatsvars ir īpašam nolūkam dibinātajās sabiedrībās. Tas, ka no izejošajiem autoratlīdzību un procentu maksājumiem (piemēram, ko Savienības rezidenti maksā trešo valstu rezidentiem), netiek ieturēti nodokļi, var radīt situāciju, ka minētie maksājumi vispār netiek aplikti ar nodokli, ja nodoklis tiem nav piemērojams arī saņēmēja jurisdikcijā. Pozitīvs solis ceļā uz agresīvas nodokļu plānošanas mazināšanu ir nesen pieņemtā reforma par autoratlīdzību nodokļu nosacītu ieturēšanu un procentu maksājumiem ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā vai attiecībā uz maksājumiem zemu nodokļu jurisdikcijās vai jurisdikcijās, kuras iekļautas Savienības sarakstā ar jurisdikcijām, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas; šo reformu sāks īstenot no 2021. gada 1. janvāra. Reformas efektivitāte būtu cieši jāuzrauga.

⁽⁸⁾ OVC 911, 20.3.2020., 1. lpp.

⁽⁹⁾ Tostarp jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem, kuriem ir konkurētspējīgi uzņēmējdarbības modeļi, bet kuru naudas plūsmas negatīvi ietekmē Covid-19 pandēmija.

⁽¹⁰⁾ Šīs jaunās politikas pieejas mērķis ir vēl vairāk palielināt investīcijas pētniecībā un izstrādē, lai sasniegtu ilgtermiņa mērķus attiecībā uz galvenajiem sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, kas sagrupēti četrās "misijās": i) enerģētikas pārkārtošana un ilgtspēja; ii) lauksaimniecība, ūdens un pārtika; iii) veselība un aprūpe un iv) drošība. Šī politika tiek uzskatīta par svarīgu prioritāti konkurētspējas stiprināšanā un sabiedriskas nozīmes uzdevumu risināšanā (Ekonomikas ministrija (EZK) (2018), *Kamerbrief: Naar Missiegedreven Innovatiebeleid met Impact, Rijksoverheid*, Hāga.)

- (24) Vairākas Nīderlandes finanšu iestādes nesēn ir bijušas iesaistītas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietās. Šie gadījumi liecina par nepieciešamību, neraugoties uz nesēnājiem centieniem, vēl vairāk stiprināt finanšu iestāžu uzraudzību un turpināt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietās. Līdztekus finanšu nozarei arī Nīderlandes ekonomikas atvērtība ārvalstu tiešajām investīcijām un valsts sarežģītās juridiskās struktūras rada ievērojamus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus. Vajadzīga samērīga uzraudzība attiecībā uz neatbilstību, kas saistīta ar to, ka trasta un uzņēmuma pakalpojumu sniedzēji un nodokļu konsultanti reti ziņo par neparastiem darījumiem, lai gan to pakļautība riskam ir liela. Ņemot vērā sarežģītu juridisko struktūru plašo klātbūtni, faktisko īpašnieku reģistra labai darbībai ir būtiska nozīme, lai novērstu šādu struktūru ļaunprātīgu izmantošanu, taču reģistrs vēl nav izveidots.
- (25) Nīderlandei adresētie ieteikumi, kas izklāstīti šajā ieteikumā ("2020. gada valstij adresētie ieteikumi"), pievēršas Covid-19 pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes novēršanai un ekonomikas atveseļošanas veicināšanai, taču 2019. gada valstij adresētie ieteikumi attiecās arī uz reformām, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. 2019. gada valstij adresētie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgadā. Tas ietver 2019. gada valstij adresētos ieteikumus, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Visi 2019. gada valstij adresētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, tostarp pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.
- (26) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā un tādējādi var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis savās 2020. gada valsts reformu programmās ir izvērtējušas progresu, kas gūts ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanā. Nodrošinot 2020. gada valstij adresēto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Nīderlande sekmēs progresu IAM sasniegšanā un dos ieguldījumu kopīgos pūliņos nodrošināt konkurētspējīgu ilgtspēju Savienībā.
- (27) Cieša ekonomiku koordinācija ekonomiskajā un monetārajā savienībā ir būtiska, lai panāktu strauju atveseļoanos no Covid-19 pandēmijas ekonomiskās ietekmes. Nīderlandei kā dalībvalstij, kuras valūta ir euro, būtu jānodrošina, ka tās politika turpina atbilst 2020. gada ieteikumiem eurozonai un tiek koordinēta ar politiku, ko īsteno pārējās dalībvalstis, kuru valūta ir euro, vienlaikus ņemot vērā Eurogrupas politiskās norādes.
- (28) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi Nīderlandes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada stabilitātes programmu, 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti valstij adresētie ieteikumi, kas Nīderlandei adresēti iepriekšējos gados. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Nīderlandē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (29) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums⁽¹¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (30) Padome ir izskatījusi 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. 2020. gada valstij adresētajos ieteikumos ir ņemts vērā, ka Covid-19 pandēmijas apkarošana un ekonomikas atveseļošanas veicināšana ir pirmais nepieciešamais solis, kas ļaus koriģēt nelīdzsvarotību. 2020. gada valstij adresētie ieteikumi, kuri ir tieši vērsti uz makroekonomisko nelīdzsvarotību, ko Komisija konstatējusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku ar mērķi panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju, vienlaikus veicinot investīcijas. Stiprināt veselības aprūpes sistēmas noturību, tostarp novērst pašreizējo veselības aprūpes darbinieku trūkumu un pātrināt attiecīgo e-veselības rīku ieviešanu.

⁽¹¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

2. Mazināt Covid-19 krīzes ietekmi uz nodarbinātību un sociālo jomu un veicināt adekvātu sociālo aizsardzību pašnodarbinātām personām.
3. Pateidzināt labā sagatavotības stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atveseļošanu. Koncentrēt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz digitālo prasmju attīstīšanu, ilgtspējīgu infrastruktūru un tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, kā arī uz uzdevumiem vērstu pētniecību un inovāciju.
4. Veikt pasākumus, lai pilnībā novērstu tos nodokļu sistēmas aspektus, kuri veicina agresīvu nodokļu plānošanu, jo īpaši attiecībā uz izejošajiem maksājumiem, šajā nolūkā jo īpaši īstenojot jau pieņemtos pasākumus un nodrošinot to efektivitāti. Nodrošināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma efektīvu uzraudzību un izpildi.

Briselē, 2020. gada 20. jūlijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētāja*
J. KLOECKNER
